

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Κατεύθυνσης Γ' Λυκείου

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. Αδίδακτο κείμενο για μετάφραση

(Μονάδες 25)

Το απόσπασμα ανήκει στο κεφάλαιο του επιτάφιου λόγου, στο οποίο ο ρήτορας απευθύνεται στα παιδιά των νεκρών, για να τα προτρέψει να γίνουν «πολλῶ κάρρονες» των πατέρων τους.

Πᾶσά τε ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται. ὦν ἔνεκα καὶ πρωτον καὶ ὕστατον καὶ διὰ παντός πᾶσαν πάντως προθυμίαν πειρᾶσθε ἔχειν ὅπως μάλιστα μὲν ὑπερβαλεῖσθε καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς πρόσθεν εὐκλεία. εἰ δὲ μή, ἴστε ὡς ἡμῖν, ἂν μὲν νικῶμεν ὑμᾶς ἀρετῇ, ἡ νίκη αἰσχύνην φέρει, ἡ δὲ ἦττα, ἐὰν ἠττώμεθα, εὐδαιμονίαν. Τὸ εἶναι μὲν γὰρ τιμᾶς γονέων ἐκγόνοις καλὸς θησαυρὸς καὶ μεγαλοπρεπής. χρῆσθαι δὲ καὶ χρημάτων καὶ τιμῶν θησαυρῶ, καὶ μὴ τοῖς ἐκγόνοις παραδιδόναι, αἰσχρὸν καὶ ἀνανδρον, ἀπορία ἰδίων αὐτοῦ κτημάτων τε καὶ εὐδοξιῶν.

Πλάτωνος, Μενέξενος, 246a-246b (διασκευή)

Λεξιλόγιο

προθυμίαν ἔχω: εἶμαι πρόθυμος

ὑπερβάλλομαι: ξεπερνῶ

ἡ εὐκλεία: ἡ δόξα, ἡ καλή φήμη

ὁ ἐκγονος: ὁ απόγονος

ἡ εὐδοξία: τὸ καλὸ ὄνομα

B. Παρατηρήσεις

(Μονάδες 20)

1. α. ὑπερβαλεῖσθε

Να γράψετε τὸ α' πρόσωπο ενικού τῆς οριστικῆς τοῦ αορίστου καὶ τὸ ἀπαρέμφατο τοῦ αορίστου. (Μονάδα 1)

β. νικῶμεν

Να γράψετε τὸ β' πρόσωπο ενικού τῆς ευκτικῆς τοῦ ενεστώτα καὶ τοῦ αορίστου στὴν ἴδια φωνή. (Μονάδα 1)

γ. φέρει

Να γράψετε τὸ γ' πρόσωπο πληθυντικού τῆς οριστικῆς καὶ υποτακτικῆς τοῦ παρακειμένου στὴν ἴδια φωνή. (Μονάδα 1)

δ. παραδιδόναι

Να γράψετε τὸ β' πρόσωπο τοῦ ενικού τῆς υποτακτικῆς καὶ τῆς προστακτικῆς τοῦ αορίστου β' στὴν ἴδια φωνή. (Μονάδα 1)

2. α. μάλιστα, μεγαλοπρεπής

Να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) των πιο πάνω λέξεων. Σε περίπτωση επιθέτου να διατηρήσετε αμετάβλητα την πτώση, τον αριθμό και το γένος.

(Μονάδες 2)

β. εἰ δὲ μή, ἴστε ὡς ἡμῖν, ἂν μὲν νικῶμεν ὑμᾶς ἀρετῇ, ἢ νίκη αἰσχύνην φέρει, ἢ δὲ ἦττα, ἐὰν ἠττώμεθα, εὐδαιμονίαν.

Να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό τους κλιτούς τύπους. (Μονάδες 3)

3. α.

- i. ὧν ἔνεκα καὶ πρῶτον καὶ ὕστατον καὶ διὰ παντὸς
- ii. ὅπως μάλιστα μὲν ὑπερβαλεῖσθε καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς πρόσθεν εὐκλεία
- iii. ὅπως μάλιστα μὲν ὑπερβαλεῖσθε καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς πρόσθεν εὐκλεία
- iv. Τὸ εἶναι μὲν γὰρ τιμᾶς γονέων ἐκγόνοις καλὸς θησαυρὸς καὶ μεγαλοπρεπής
- v. χρῆσθαι δὲ καὶ χρημάτων καὶ τιμῶν θησαυρῶ, καὶ μὴ τοῖς ἐκγόνοις παραδιδόναι
- vi. ἀπορία ἰδίων αὐτοῦ κτημάτων τε καὶ εὐδοξιῶν

Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους πιο πάνω υπογραμμισμένους τύπους. (Μονάδες 3)

β. ἢ δὲ ἦττα, ἐὰν ἠττώμεθα, εὐδαιμονίαν.

- i. Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο (υπόθεση, απόδοση, εκφορά, σημασία).
- ii. Να τον μετατρέψετε έτσι ώστε να δηλώνει το προσδοκώμενο. (Μονάδες 4)

4. α. ὑπερβαλεῖσθε, παραδιδόναι, ἄνανδρον: Να αναλύσετε τις λέξεις του αδίδακτου κειμένου στα συνθετικά τους στα Αρχαία Ελληνικά.

β. ὑπερβαλεῖσθε: Από το δεύτερο συνθετικό της λέξης να σχηματίσετε ένα σύνθετο επίθετο στα Νέα Ελληνικά.

γ. παραδιδόναι: Από το δεύτερο συνθετικό της λέξης να σχηματίσετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό και ένα ομόρριζο επίθετο της Νέας Ελληνικής, απλό ή σύνθετο.

δ. χρῆσθαι: Να σχηματίσετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό και ένα ομόρριζο επίθετο της Νέας Ελληνικής, απλό ή σύνθετο.

(Μονάδες 4)

Γ. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα Αρχαία Ελληνικά

(Μονάδες 5)

Είναι προτιμότερο να πεθαίνει κανείς ένδοξα παρά να ζει άδοξα, διότι έτσι τιμά την πολιτεία που τον ανέθρεψε.